

ÚČAST DOSPĚLÝCH V DALŠÍM VZDĚLÁVÁNÍ V ČR A EU

Ing. Věra Czesaná, CSc.

Národní vzdělávací fond

Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání

Konference „Moje profese“

České Budějovice, 21. září 2006

Obsah prezentace

- Ekonomické přínosy vzdělávání
- Pojetí dalšího vzdělávání
- Účast dospělé populace na DV
- DV pracovníků kvalifikačně náročných profesí
- Závěry a výzvy pro rozvoj systému DV

Ekonomické přínosy vzdělávání

Tři roviny souvislosti

- **Efekty pro konkurenceschopnost jednotlivce**

- Zvyšuje pravděpodobnost ekonomické aktivity: V o 10% → EA o 0,4% (širší škála činností, dovednosti důležité pro trh práce, přizpůsobivost změnám, vyšší přínos pro zaměstnavatele z rozdílu mezi mzdou a PP)
- Zvyšuje stabilitu zaměstnání a snížení nezaměstnanosti: DV o 10% → snížení nez. o 0,2% (udržení kroku s novými technologiemi, udržení vazby mezi mzdovými náklady a PP) – zej. nízkokvalifikovaní, starší pracovníci, ženy
- Zvyšuje úroveň mzdových příjmů – efekty výraznější pro vysoce kvalifikované pracovníky, mladé osoby, muže

- **Efekty pro konkurenceschopnost podniku**

- Snížení jednotkových nákladů → růst míry zisku podniku
- Vyšší pružnost pracovní síly, rychlejší zavádění inovací → růst podílu na trzích

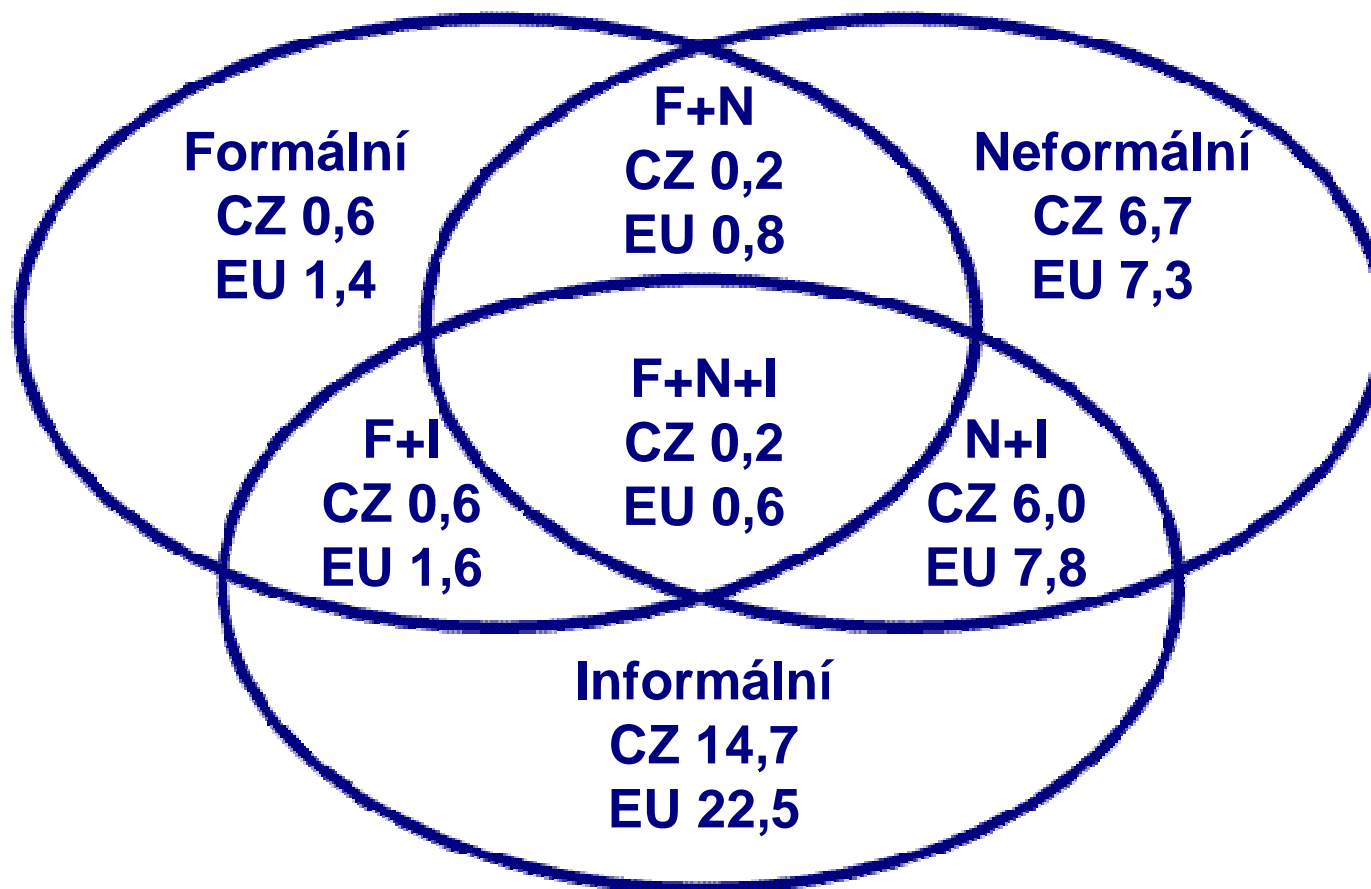
- **Efekty pro konkurenceschopnost ekonomiky**

- Růst souhrnné produktivity: 1 rok vzdělávání → 5% souhrnná PP (vyšší výkonnost PS, kompenzace nepříznivých efektů stárnutí populace, strukturální změny ve prospěch kvalifikačně náročnější produkce)
- Příliv PZI: 1 rok vzdělávání → zvýšení rozsahu PZI o 1,9% (kritérium alokace PZI – dostupnost a kvalifikační úroveň techniků, manažerů, kvalif. dělníků)

Pojetí dalšího vzdělávání

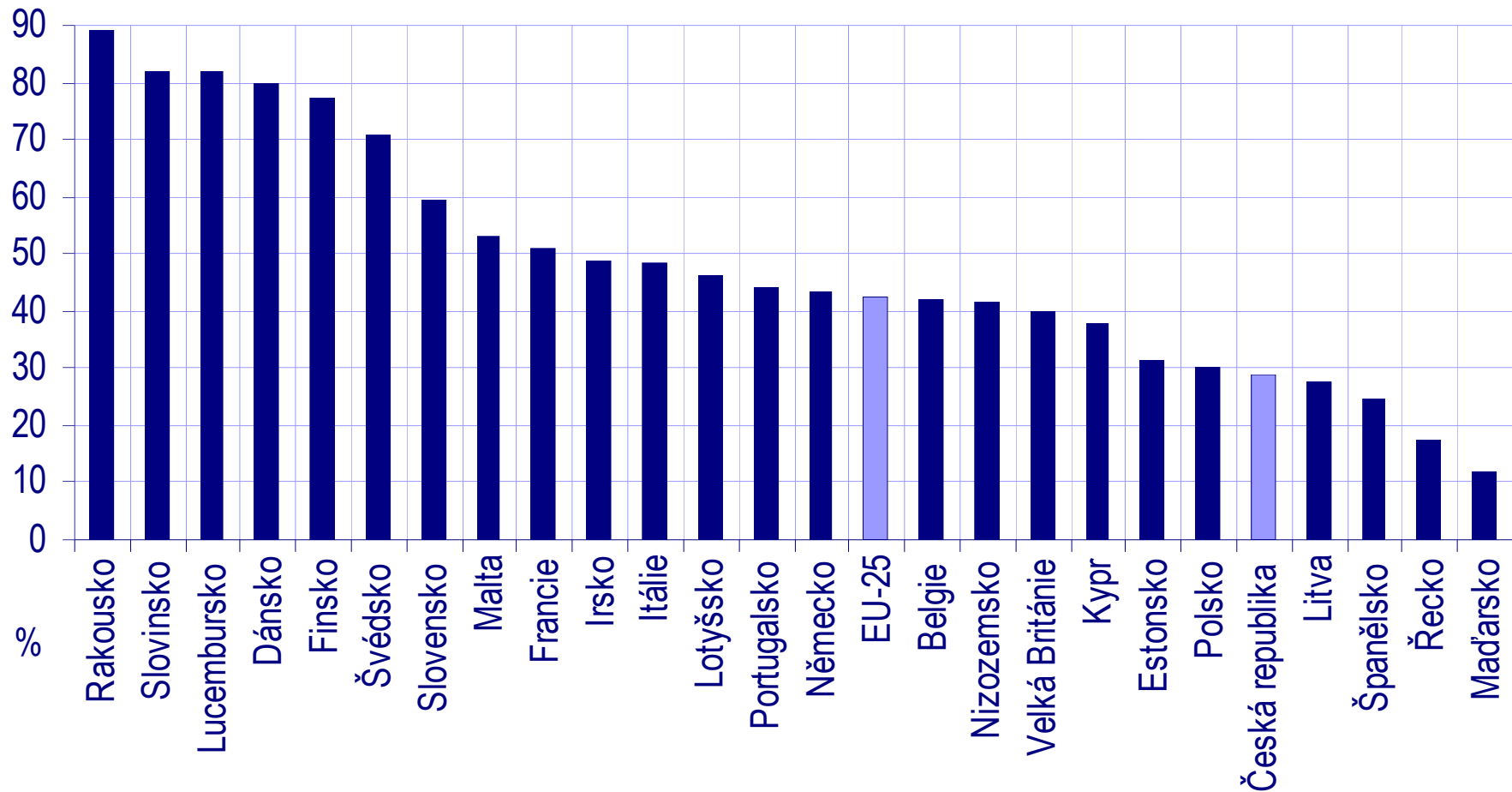
Jakékoliv vzdělávání po ukončení souvislé školní docházky

- Definice podle poskytovatele: počáteční vzdělávání dospělých, další profesní vzdělávání, ostatní vzdělávání (zájmové, občanské)
- Definice užívaná v mezinárodních šetřeních (EUROSTAT):
  - **formální** – vede k získání stupně kvalifikace doloženého formálním certifikátem (vysvědčením), ve školách, prezenční, dálkové, distanční studium)
  - **neformální** – kurzy a vzdělávací aktivity s přítomností lektora, nevede k získání stupně vzdělání, doklad o absolvování kurzu, specializované instituce soukromé i veřejné,
  - **informální** – sebevzdělávání, není přítomen lektor, není možnost si ověřit výsledky (knihovny, internet, sdělovací prostředky, semináře, konference, atd.)

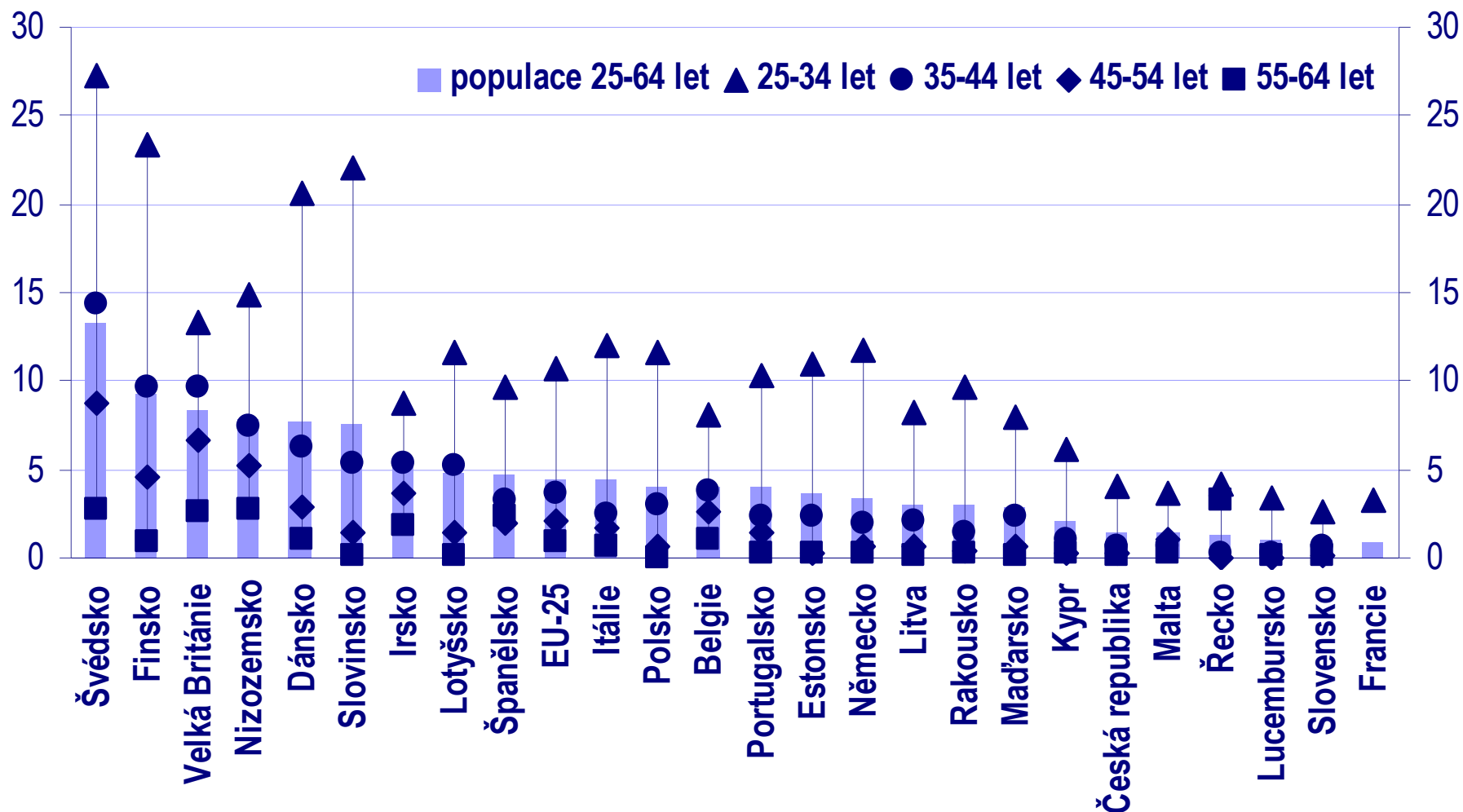
Zdroj: LFS, Ad hoc module on lifelong learning 2003, Eurostat 2005.

Účast na dalším vzdělávání populace 25-64 let (%)

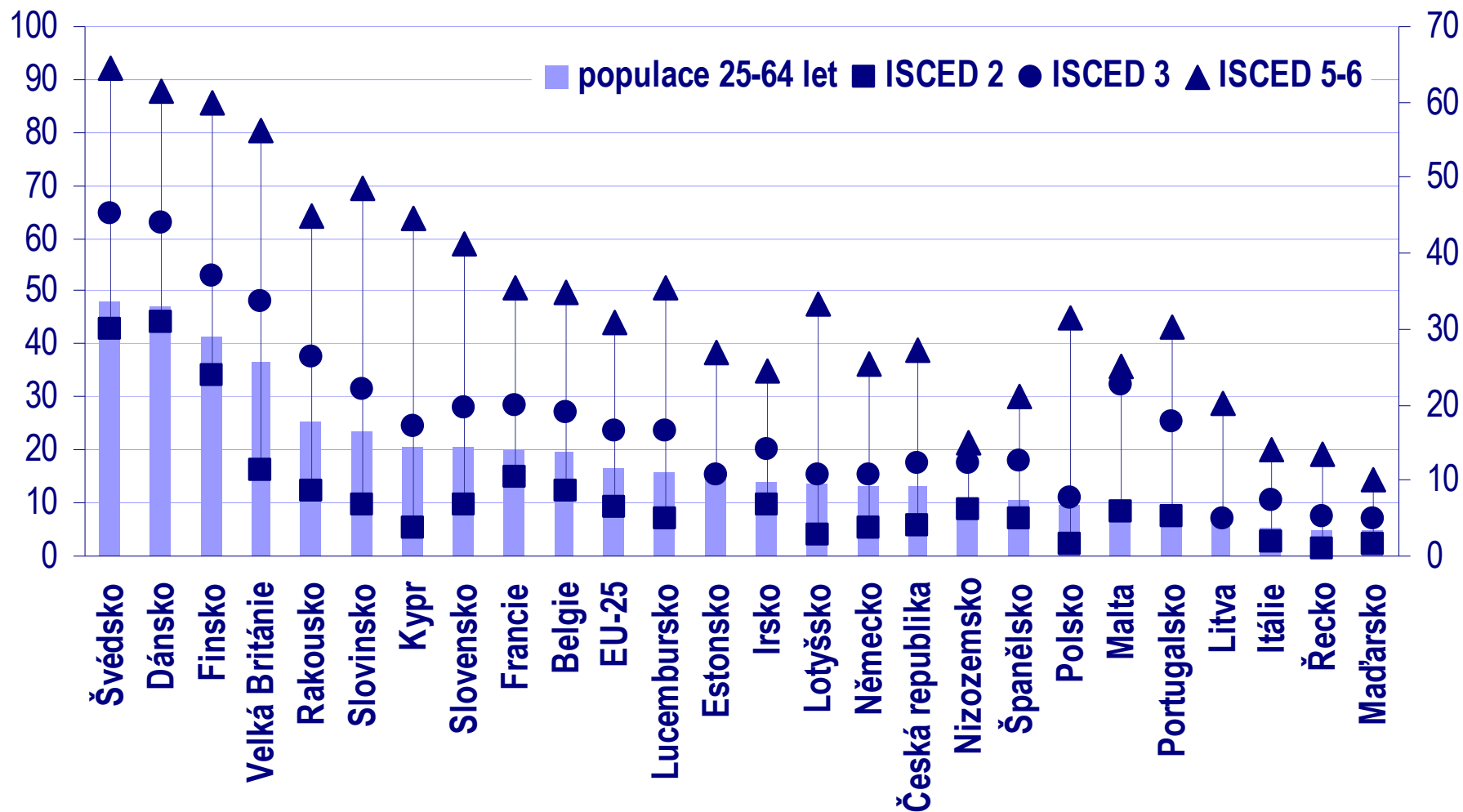
Zdroj: LFS, Ad hoc module on lifelong learning 2003, Eurostat 2005.

Účast dospělých na formálním vzdělávání podle věku (%)

Zdroj: LFS, Ad hoc module on lifelong learning 2003, Eurostat 2005.

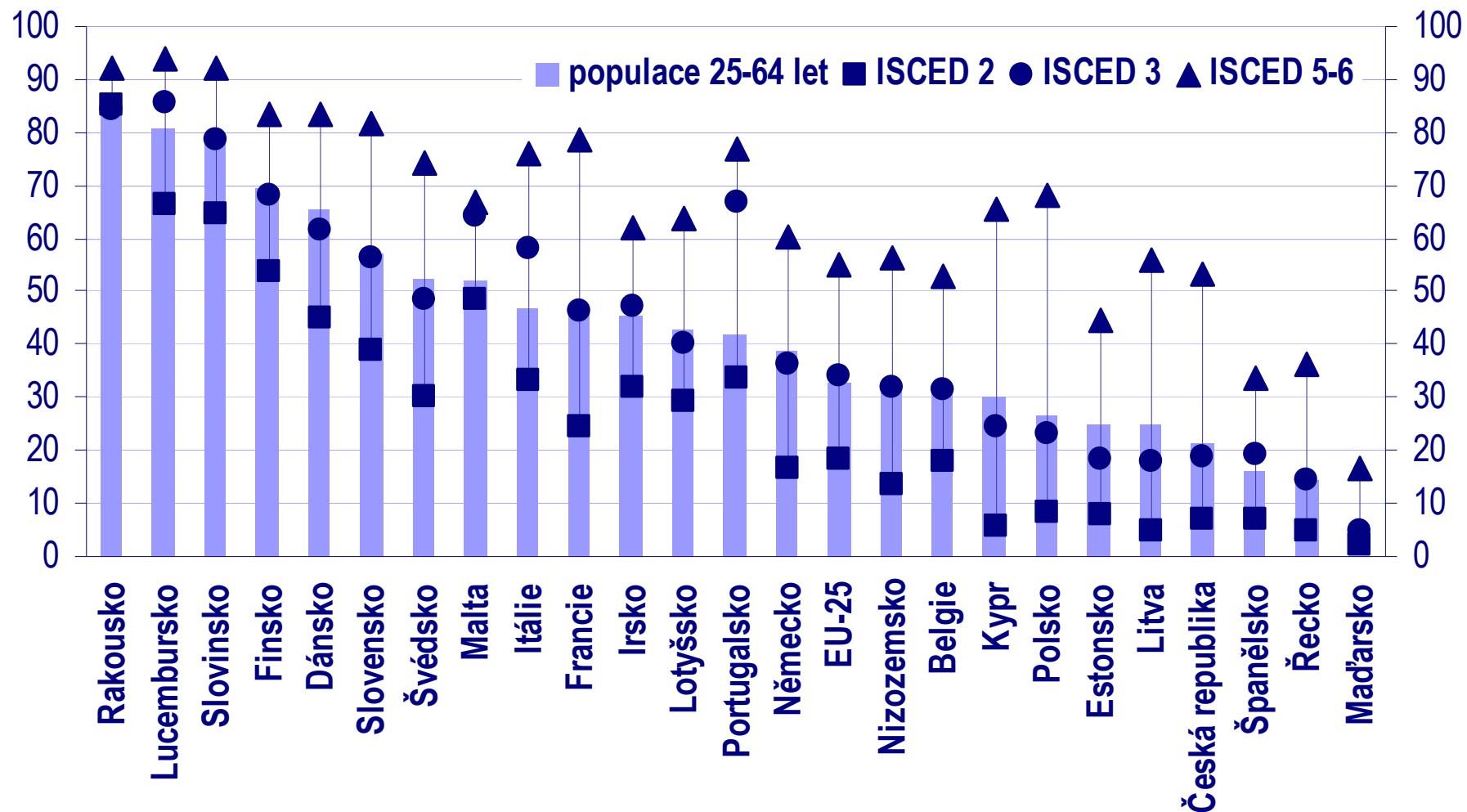
Účast dospělých na neformálním vzdělávání podle úrovně vzdělání (%)

Zdroj: LFS, Ad hoc module on lifelong learning 2003, Eurostat 2005.

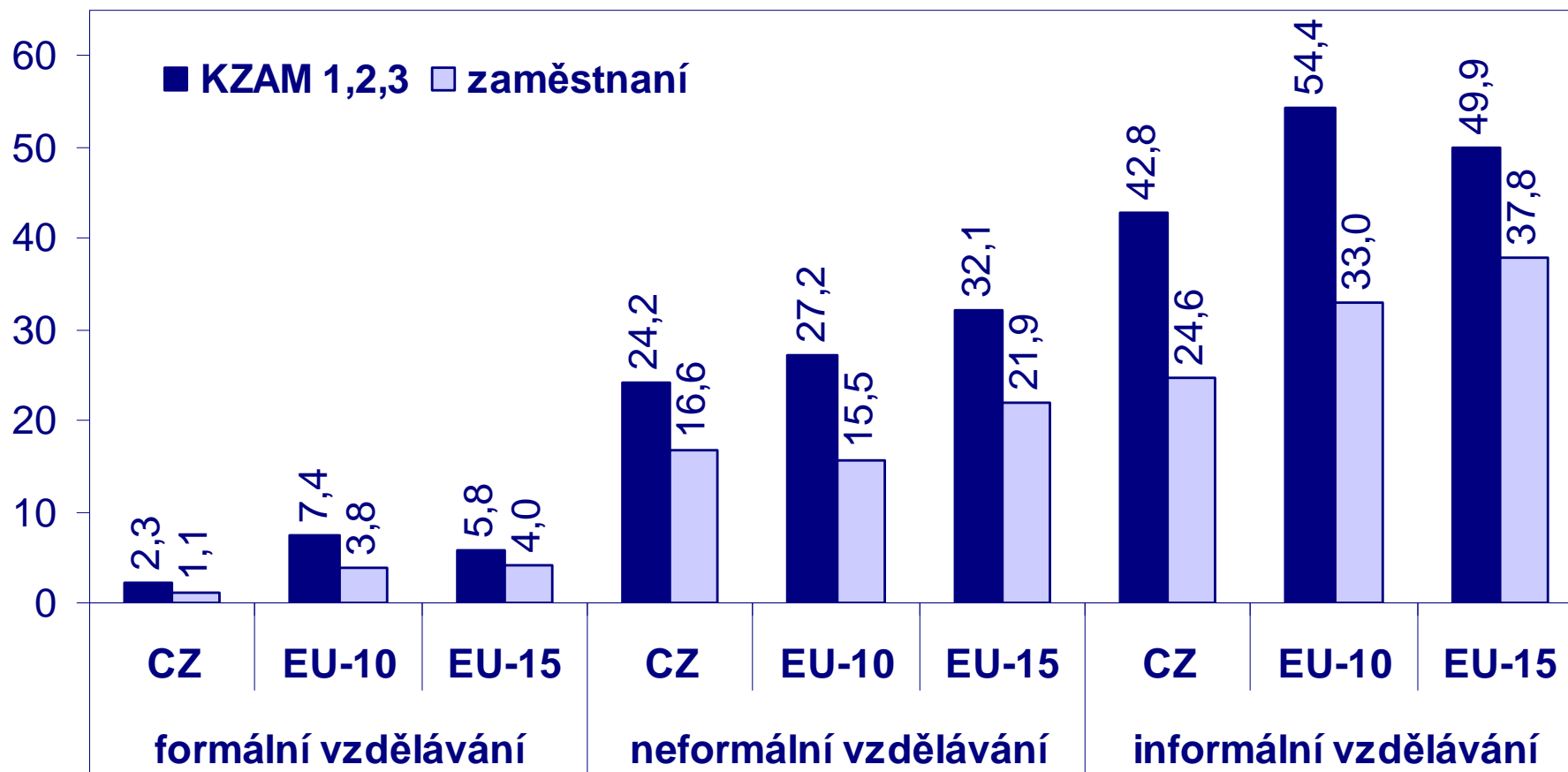

Účast dospělých na informálním vzdělávání podle úrovně vzdělání (%)

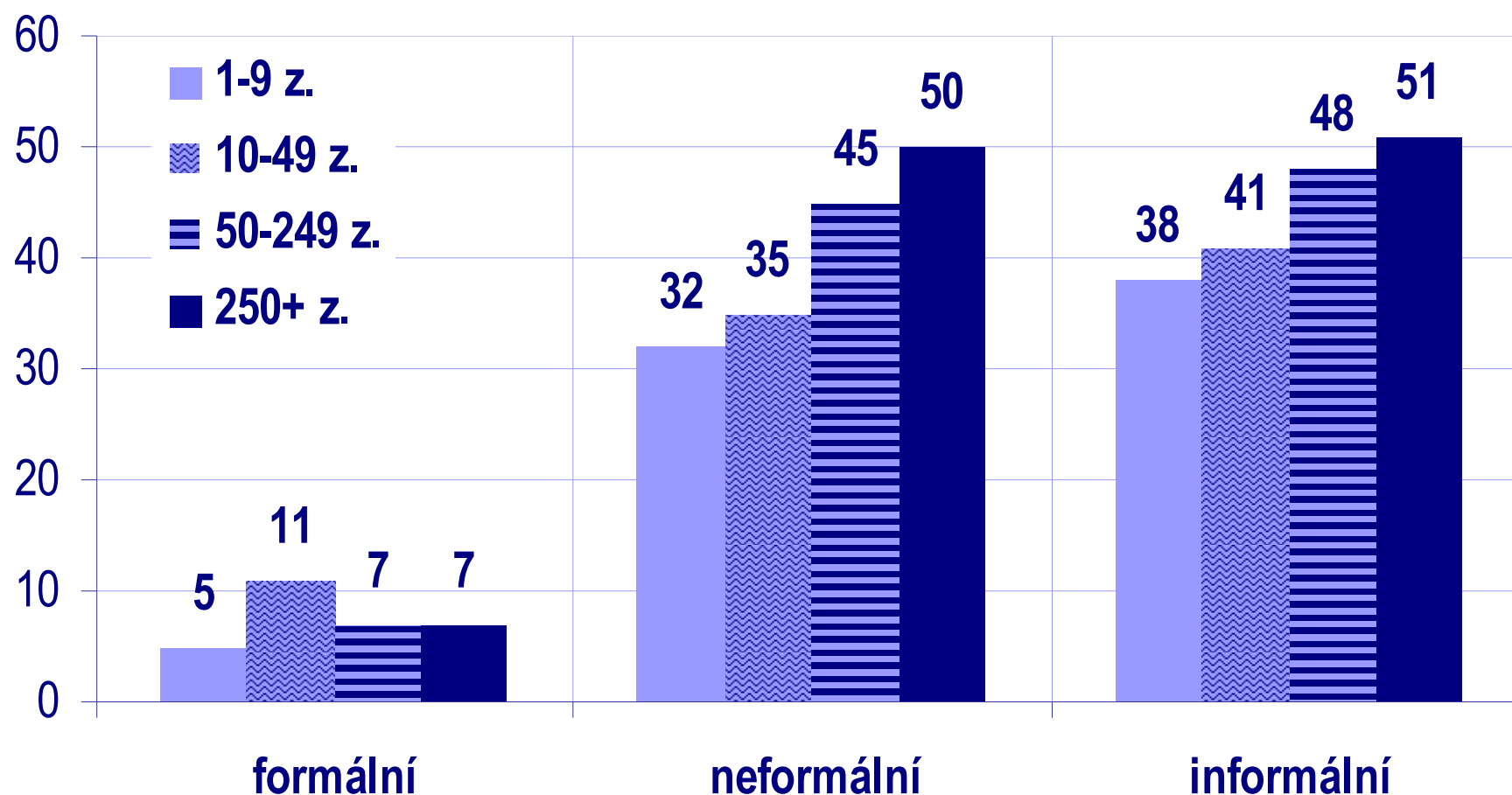
Zdroj: LFS, Ad hoc module on lifelong learning 2003, Eurostat 2005.

Míra účasti pracovníků kvalifikačně náročných profesí v jednotlivých formách dalšího vzdělávání (%)

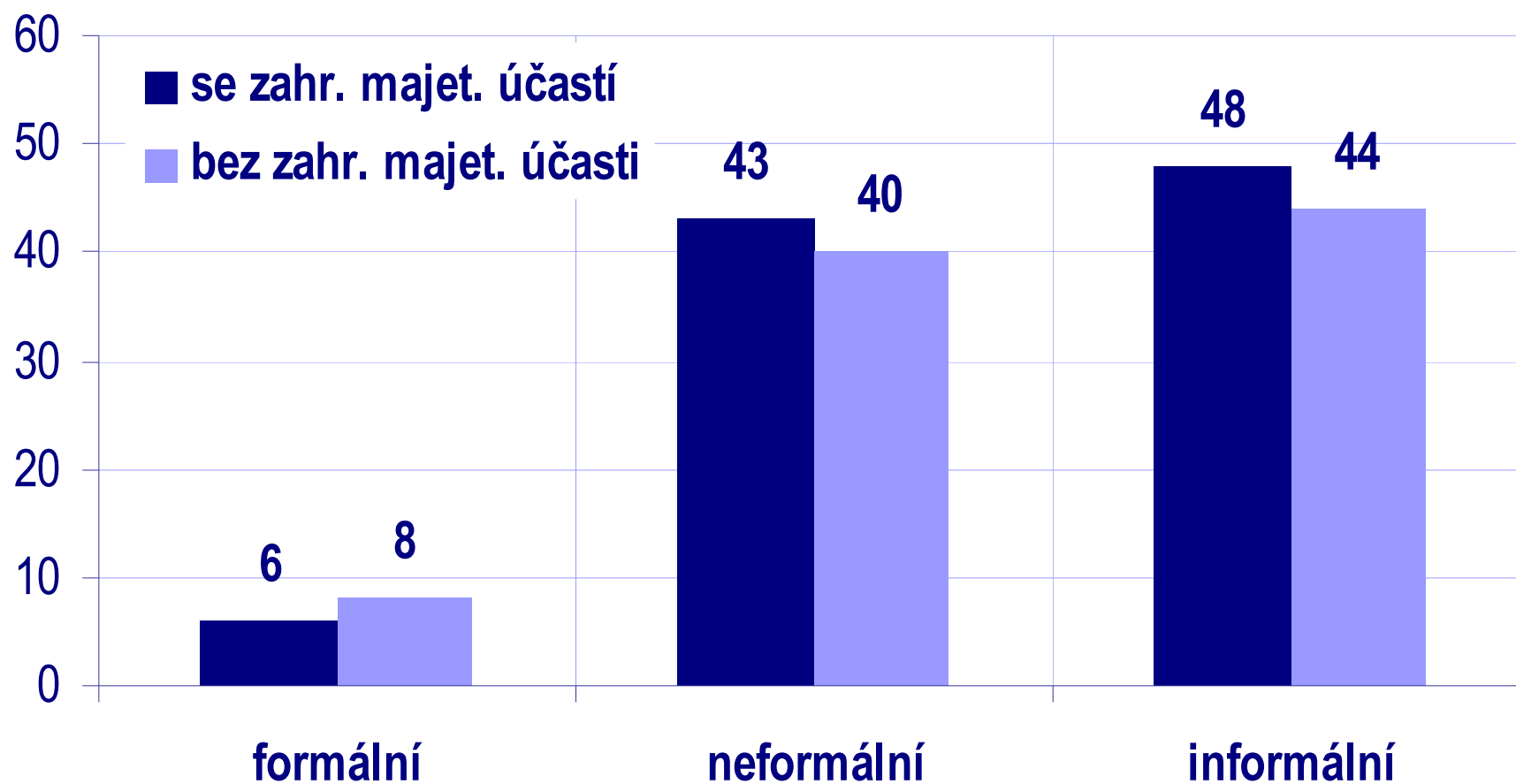
Zdroj: LFS, Ad hoc module on lifelong learning 2003, Eurostat 2005.

Účast zaměstnanců na vzdělávání (%) podle velikosti podniku (dle počtu zaměstnanců)

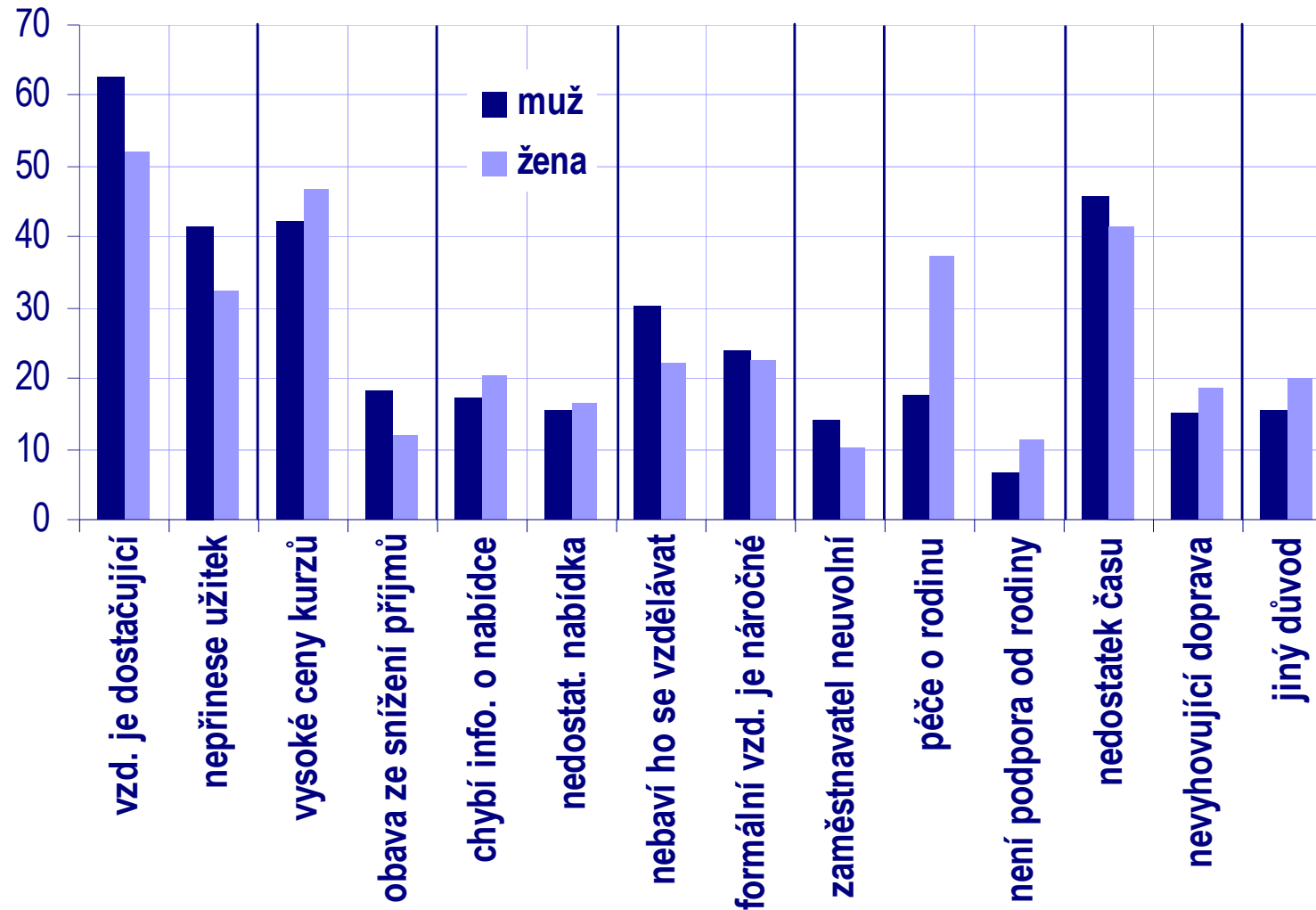
Zdroj: CVVM. Šetření Nerovnosti v šancích na vzdělávání. Praha, 2005.

Účast zaměstnanců na vzdělávání (%) podle zahraniční majetkové účasti v podniku

Zdroj: CVVM. Šetření Nerovnosti v šancích na vzdělávání. Praha, 2005.

Důvody neúčasti na dalším vzdělávání (% odpovědí – ano je důvod)

Zdroj: CVVM. Šetření Nerovnosti v šancích na vzdělávání. Praha, 2005.

Závěry – shrnutí problémů

- **Účast dospělé populace na DV neodpovídá evropským trendům (29% vs. 42%),** zaostávání za starými i novými zeměmi
- **Nejslabší je účast ve formálním vzdělávání ve školách a v informálním vzdělávání (samostudium) –** formy závislé na iniciativě jednotlivce
- **Nízký zájem významných skupin populace o DV – středoškoláci, mladší věkové skupiny, zaměstnanci kvalifikačně náročných profesí →** zvýšení intenzity jejich zapojení do DV tvoří značný potenciál pro růst konkurenceschopnosti
- **Podniky málo investují do dalšího vzdělávání zaměstnanců –** rozdíly mezi malými a velkými podniky, rozdíly mezi firmami s domácí a zahraniční kapitálovou účastí
- **Důvody neúčasti v DV -** negativní postoje (nevidí smysl vzdělávání), vysoké finanční náklady, časové problémy
- **Příčiny nízké účasti na DV –** neexistence uceleného systému DV

Výzvy – rozvoj systému DV

- **Poptávková strana:** finanční, informační a systémové bariéry
  - Finanční stimuly pro jednotlivce (možné nástroje: odpočitatelné položky z daňového základu, zvýhodnění účasti v rekvalifikačních kurzech, vzdělávací účty, výhodné studijní půjčky, cílené granty, atd.)
  - Placená/neplacená dovolená na vzdělávání
  - Podmínky pro uznávání nabytého vzdělání – zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (úplné a dílčí kvalifikace, kvalifikační standardy, hodnotící standardy, autorizované osoby)
- **Nabídková strana:**
  - Zajištění dostupnosti vzdělávacích programů, rozšíření nabídky a její individualizace (možná grantová podpora)
  - Zvyšování kvality vzdělávání – systematické vyhodnocování (vytvoření institucí a nástrojů pro hodnocení a ověřování kvality vzdělávacích institucí, lektorů i výukových programů. Propojit dosavadní dílčí aktivity v oblasti certifikace a akreditace)
- **Informačně poradenské služby:**
  - Rychle se rozvíjí dílčí informační báze – UIV, IPS, Dat, informační portály (Educity, HR-server, atd.) → propojit, identifikovat nepokrytá místa
  - Dostupné poradenství šité na míru nejen pro nezaměstnané
- **Podpora investic do lidských zdrojů v podnicích:**
  - Finanční nástroje – daňové úlevy, finanční pobídky, fond vzdělávání, programové podpory
  - Nefinanční pobídky – osvěta, soutěže (Investors in People)
  - Součinnost sociálních partnerů v rámci podniku

DĚKUJI ZA POZORNOST

czesana@nvf.cz

www.nvf.cz/observatory